

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการห่วงโซ่อุปทานของการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์แผนไทย มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้ 1) ศึกษาอุปทาน (Supply) ของผู้ประกอบการในห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์แผนไทย 2) ศึกษาอุปสงค์ (Demand) ของนักท่องเที่ยวในห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์แผนไทย และ 3) นำเสนอรูปแบบการจัดการห่วงโซ่อุปทานสำหรับการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์แผนไทย โดยทำการศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎีต่างๆ และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources) เพื่อให้ได้รับความรู้พื้นฐานในการวิจัย และพัฒนารอบแนวคิดการวิจัย จากกรอบความคิดในการวิจัยสามารถกำหนดสมมติฐานการวิจัย รายละเอียดผลการวิจัย ได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการห่วงโซ่อุปทานของการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์แผนไทย มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ทั้งหมด 3 ข้อ ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1) ศึกษาอุปทาน (Supply) ของผู้ประกอบการในห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์แผนไทย

โดยผลการวิจัยสามารถจำแนกได้ ดังนี้ ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาเครือข่าย การอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวและด้านพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ เช่น การพัฒนาและส่งเสริมให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวใหม่เพื่อสามารถเพิ่มทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ มีการส่งเสริมคือ 1) ดันน้ำ กิจกรรมหรือหน่วยธุรกิจที่ผลิตวัตถุดิบผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทย ได้แก่ การปลูกพืชอื่นๆ ประเภทเครื่องเทศเครื่องหอมยารักษาโรค และพืชทางเภสัชภัณฑ์ซึ่งมีได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น, การผลิตเครื่องหอม เครื่องสำอาง และผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น, การผลิตเภสัชภัณฑ์ เคมีภัณฑ์ที่ใช้รักษาโรค, การผลิตผลิตภัณฑ์จากพืชและสัตว์ที่ใช้รักษาโรค 2) กลางน้ำ กิจกรรมหรือหน่วยธุรกิจที่นำผลิตภัณฑ์สุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทยมาจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว รวมถึง การนำนักท่องเที่ยวไปสู่ ดันน้ำหรือปลายน้ำ ได้แก่ การขายส่งผลิตภัณฑ์อาหารอื่นๆ ซึ่งมีได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น, ร้านอาหาร ปลีกอาหารอื่น ๆ ซึ่งมีได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น, ร้านอาหารปลีกสินค้าทางเภสัชกรรมและเวชภัณฑ์, ธุรกิจจัดนำเที่ยว 3) ปลายน้ำ กิจกรรมหรือหน่วยธุรกิจที่จุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวในการ

ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงามและแพทย์แผนไทย ได้แก่ กิจกรรมการเรียนการสอนนวด, กิจกรรมโรงพยาบาล/โรงพยาบาลเฉพาะทาง, กิจกรรมด้านกายภาพบำบัด, กิจกรรมอื่นๆ ด้านสุขภาพของมนุษย์, การดำเนินงานของสถานที่ออกกำลังกาย, กิจกรรมการให้บริการด้านสุขภาพอื่นๆ, กิจกรรมสปา/การแต่งผม, กิจกรรมบริการเพื่อเสริมสร้างสุขภาพร่างกาย, การดำเนินงานของสถานที่ออกกำลังกาย การพัฒนา เช่น 1) ภาครัฐเข้าไปสนับสนุน/ภาคเอกชนสัมปทานลงทุนในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงได้ 2) ทีมวิจัยร่วมพัฒนา สร้างแผนงานพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดการบูรณาการแต่ละภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษาและชุมชน เป็นต้น

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2) ศึกษาอุปสงค์ (Demand) ของนักท่องเที่ยวในห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์แผนไทย

1. ด้านกิจกรรมในห่วงโซ่อุปทาน ประกอบด้วย การขนส่งนักท่องเที่ยว (Tourism Transportation: TT) เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology: IT) สิ่งอำนวยความสะดวกด้านทรัพยากร (Resource Facility: RF) โครงสร้างองค์กร (Organization Structure: OS) จากผลการวิจัยพบว่า องค์กรประกอบที่มีน้ำหนักมากที่สุดในด้านกิจกรรมในห่วงโซ่อุปทาน ได้แก่ ด้านทรัพยากร (Resource Facility: RF) โดยส่วนใหญ่ผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับสิ่งอำนวยความสะดวกทรัพยากรค่อนข้างดี เช่น มีป้ายหรือสัญลักษณ์แจ้งข้อมูลให้นักท่องเที่ยวทราบ มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุหรือผู้พิการ เป็นต้น เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology: IT) เช่น มีการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นทางการแพทย์ผ่านสื่อออนไลน์ ยูทูบ อินสตาแกรม เฟสบุ๊ก เป็นต้น เพื่อให้นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติรู้จักแหล่งท่องเที่ยวในเมืองไทยมากยิ่งขึ้น และทางผู้ประกอบการให้ทางภาครัฐช่วยประชาสัมพันธ์ให้มากกว่านี้และมีการบูรณาการหรือความร่วมมือกันแต่ละหน่วยงานทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษาและผู้ประกอบการ เป็นต้น การขนส่งนักท่องเที่ยว (Tourism Transportation: TT) โครงสร้างองค์กร (Organization Structure: OS) การตลาดและประชาสัมพันธ์ ด้านพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพร (Development Of Herbal Product : PD) เนื่องจากสถานการณ์ปัจจุบันนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับผลิตภัณฑ์ด้านสมุนไพรมากขึ้น เช่น ฟาทะเลายโจร ชิง ตะไคร้ กระจ่าง ฟาทะเลายโจร เป็นต้น

2. ประสิทธิภาพด้านห่วงโซ่อุปทานเชิงท่องเที่ยว (Tourism Supply Chain Firm's Performance: TSFP) ประกอบด้วย บริการลูกค้า (Customer Service: CS) ความปลอดภัย (Safety: ST) ความสามารถในการแข่งขัน (Competitiveness: CT) ตามลำดับ โดยตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ บริการลูกค้า (Customer Service: CS) มีมาตรฐานและคุณภาพให้เหมาะสมกับราคา และจัดรายการนำเที่ยวที่หลากหลายแปลกใหม่เพื่อสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ทั้งนี้ส่งเสริมอัตลักษณ์ของการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์แผนไทย เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

ให้กับการนวดไทยและการบริการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์แผนไทย, ความสามารถในการแข่งขัน (Competitiveness: CT) ผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายและกลยุทธ์ในการแข่งขันเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันโดยเพิ่มทั้งช่องทางออนไลน์และออฟไลน์, ความปลอดภัย (Safety: ST) มีการให้บริการระบบการจัดส่ง ระบบขนส่งมวลชนที่มีความสะดวก

3. การคุณภาพบริการ (Service Quality: SVQ) ประกอบด้วย ความไว้วางใจ (Reliability: RL) สิ่งที่สามารถสัมผัสได้ (Tangible: TG) การเอาใจใส่ (Empathy: EP) ตามลำดับ โดยตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ สิ่งที่สามารถสัมผัสได้ (Tangible: TG) สถานประกอบการมีความสะอาด ทันสมัย มีความพร้อมด้านการจัดสถานที่ การเอาใจใส่ (Empathy: EP) สถานประกอบการต้องสามารถปรับเปลี่ยนบริการให้ตรงกับความต้องการของลูกค้าได้ทันที ความไว้วางใจ (Reliability: RL) เน้นคุณภาพบริการการสื่อสารและความเอาใจใส่นักท่องเที่ยว

4. ความได้เปรียบในการแข่งขัน (Competitive Advantage: CA) ประกอบด้วย ราคา (Price: PC) เช่น ค่าใช้จ่ายในการเข้ารับบริการด้านการแพทย์มีความเหมาะสม อาหารและเครื่องดื่มราคามีความเหมาะสม และมีส่วนลดสำหรับลูกค้าหรือนักท่องเที่ยว คุณภาพ (Quality: QL) ผู้ประกอบการต้องเน้นคุณภาพการบริการให้มีมาตรฐาน ระบบการบริการที่มีประสิทธิภาพ บริการด้วยความสะดวกรวดเร็วและทันตามกำหนด นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (Product Innovation: PI) ผู้ประกอบการต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาโปรโมชั่นและจัดทำแพ็คเกจที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้าเพิ่มมากขึ้น พัฒนาการนำเสนอแพ็คเกจออกสู่ตลาดโดยใช้ Social Media ระบบการบริการที่รวดเร็วและสถานที่บริการสะอาดมีมาตรฐาน ประสิทธิภาพ (Efficiency: EC) ผู้ให้บริการมีการปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงโดยมีความถูกต้อง และทันเวลาที่กำหนด มีความพร้อมของพนักงานที่จะให้บริการแก่ลูกค้าได้ทันช่วงที่ตามเวลาที่กำหนด ตามลำดับ โดยตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คุณภาพ (Quality: QL) ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญกับการบริการที่มีความสะดวกรวดเร็ว เน้นคุณภาพให้บริการมีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (Product Innovation: PI) มีการพัฒนาโปรโมชั่นและจัดทำแพ็คเกจที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้าเพิ่มมากขึ้น พัฒนาช่องทางสื่อประชาสัมพันธ์ แพ็คเกจใหม่ๆเข้าสู่ตลาดได้เร็วกว่าคู่แข่ง ประสิทธิภาพ (Efficiency: EC) ผู้ให้บริการต้องเน้นเทคโนโลยีเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการปฏิบัติงาน บริการให้สำเร็จลุล่วงโดยมีความถูกต้องและทันเวลาที่กำหนด ราคา (Price: PC) มีส่วนลดสำหรับลูกค้าเก่าหรือนักท่องเที่ยวสามารถกำหนดราคาโปรแกรมการท่องเที่ยวได้ เป็นต้น

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3) นำเสนอรูปแบบการจัดการห่วงโซ่อุปทานสำหรับการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์แผนไทย

ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) มากำหนดแนวทางการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์แผนไทย โดยมีการบริหารจัดการและการดำเนินการที่

สอดคล้องกับหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนในสามมิติ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและด้านสิ่งแวดล้อม (United Nations World Tourism Organization, 2004) ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ผลการวิจัยข้างต้น รวมถึงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ เสนอแนวทาง 3 ด้าน ได้แก่ 1) การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางสังคมด้านแพทย์แผนไทย 2) การท่องเที่ยวเชิงกิจกรรมทางการแพทย์แผนไทย “The Next Normal” เพื่อความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ และ 3) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านสมุนไพรอย่างยั่งยืน

ผลลัพธ์ของการจัดการห่วงโซ่อุปทานของการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์แผนไทย ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมในห่วงโซ่อุปทาน ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์สมุนไพร การท่องเที่ยวทางการแพทย์แผนไทยมีความแตกต่างจากอุตสาหกรรมอื่นๆ ด้านการประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึง ผู้ประกอบการต้องทำการประชาสัมพันธ์ด้วยตนเอง ทั้งนี้ผู้ประกอบการ มีความประสงค์ให้หน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผลักดันและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์แผนไทยในแต่ละท้องถิ่นให้มากขึ้น เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวอย่างมาก ทำให้ผู้ประกอบการหลายรายต้องปิดกิจการลงและด้านระบบโลจิสติกส์ยังไม่ดีเท่าที่ควรซึ่งต้องให้ความสำคัญและผนวกกับด้านห่วงโซ่อุปทานเชิงท่องเที่ยว เช่น นักท่องเที่ยวต้องการเดินทางมาในประเทศไทยเพื่อใช้บริการนวดแผนไทยหรือนวดรักษา เพื่อผ่อนคลายการให้บริการต่างๆ ต้องทำให้นักท่องเที่ยวประทับใจและกลับมาใช้บริการซ้ำ ด้านการขนส่งนักท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทรัพยากร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและโครงสร้างองค์กร เป็นต้น ต้องให้ความสำคัญและผนวกกับด้านห่วงโซ่อุปทานเชิงท่องเที่ยว เช่น นักท่องเที่ยวต้องการเดินทางมาในประเทศไทย เพื่อใช้บริการนวดแผนไทยหรือนวดรักษา เพื่อผ่อนคลายการให้บริการต่างๆ ต้องทำให้นักท่องเที่ยวประทับใจและเกิดการกลับมาใช้บริการซ้ำ โดยมีความสัมพันธ์ด้านประสิทธิภาพด้านห่วงโซ่อุปทานเชิงท่องเที่ยว ประกอบด้วย การบริการลูกค้า ความปลอดภัยและความสามารถในการแข่งขัน ส่งผลต่อการบริการ ประกอบด้วย ความไว้วางใจ สิ่งที่สามารถสัมผัสได้และการเอาใจใส่ ซึ่งการบริการส่งผลโดยตรงต่อความได้เปรียบในการแข่งขัน ประกอบด้วย ราคา คุณภาพ นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ ประสิทธิภาพ เป็นต้น

ทั้งนี้จากวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อ ประโยชน์ทั้งในเชิงวิชาการและทางวิชาชีพสามารถนำไปใช้ประโยชน์ เช่น หน่วยงานภาครัฐได้รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์แผนไทยที่เกิดจากการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มระหว่างนักท่องเที่ยวและชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย, สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการจัดทำนโยบายเพื่อส่งเสริมและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์แผนไทย, สามารถนำไปเป็นแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์แผนไทย, องค์ประกอบของการท่องเที่ยว กลยุทธ์การตลาดของการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์แผนไทยที่ตรงกับอุปสงค์หรือความต้องการของนักท่องเที่ยวในประเทศไทยและสามารถทำแผนการตลาดของการท่องเที่ยว

เชิงการแพทย์แผนไทย นอกจากนี้ก็วิจัยสามารถนำแนวคิดไปต่อยอดในการทำวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่มีการบริหารจัดการห่วงโซ่คุณค่าในลักษณะคล้ายคลึงกัน ซึ่งประโยชน์ทางวิชาชีพหรือการนำไปปฏิบัติ เช่น เอกชนและสถานประกอบการ สามารถนำข้อมูลอุปสงค์การท่องเที่ยวงเชิงการแพทย์แผนไทยของนักท่องเที่ยวไทย ไปใช้ในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ตอบสนองความต้องการและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในประเทศได้, สามารถนำข้อมูลเป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์แผนไทย สำหรับนักท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศไทย เอกชนและสถานประกอบการสามารถนำปัจจัย ที่ทำการศึกษไปวางแผนกลยุทธ์ขององค์กรได้และชุมชนและภาคเอกชนได้รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์แผนไทยที่เกิดจากการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มระหว่างนักท่องเที่ยวและชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการห่วงโซ่อุปทานของการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์แผนไทย สามารถอภิปรายผลดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1) ศึกษาอุปทาน (Supply) ของผู้ประกอบการในห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์แผนไทย ตามแผนแม่บทภายใต้แผนยุทธศาสตร์ชาติด้านการท่องเที่ยว โดยเร่งผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ (Medical Hub) เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีคุณภาพในระดับ Hi - End กลุ่มที่มีศักยภาพในการใช้จ่ายสูงเข้ามาท่องเที่ยวใช้สินค้าและบริการ "การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ" ในประเทศไทยรวมทั้ง เร่งสนับสนุนผู้ประกอบการและหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวปรับตัวเพื่อรองรับการท่องเที่ยวยุคใหม่ เช่น การเชื่อมโยงผู้ประกอบการ Startup กับผู้ประกอบการด้านท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาแอปพลิเคชัน การผลักดันการนำสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีมาสู่แถวหน้าด้วยเทคโนโลยีไร้สัมผัส สร้างความเชื่อมั่นทั้งในและต่างประเทศด้วยการส่งเสริมมาตรฐาน SHA การส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวใหม่ๆ ยกระดับการให้ความสำคัญกับสุขภาพและอนามัย เป็นต้น เพื่อให้เศรษฐกิจไทยฟื้นตัวอย่างยั่งยืนพร้อมทั้ง จัดทำมาตรฐาน SHA (Safety & Health Administration) และ SHA Plus เพื่อตอบสนองนโยบายเปิดพื้นที่ท่องเที่ยวต้อนรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการสถานประกอบการในประเทศไทยเกิดความมั่นใจในการวางแผนการเดินทางท่องเที่ยว และเร่งยกระดับมาตรฐานป้องกันควบคุมโรค COVID Free Setting เพื่อรองรับการเปิดประเทศ โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ชนัญชิตา อนุชาติ และจิรัชญา มณีเนตร, 2558) ส่งเสริมให้บุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการแพทย์แผนไทยที่มีใบอนุญาตประกอบโรคศิลปะสาขาแพทย์แผนไทยและจบการศึกษาในหลักสูตรแพทย์แผนไทยโดยตรงและสนับสนุนและจัดหาสมุนไพรเพื่อใช้สอยและจัดการฝึกอบรมให้นักท่องเที่ยว สอดคล้อง

กับงานวิจัยของ (วุฒิชชาติ สุนทรสมัย, 2563) นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับขนาดแผนไทย การบริการ ลักษณะทางกายภาพและด้านผลผลิตและคุณภาพ เป็นต้น

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2) ศึกษาอุปสงค์ (Demand) ของนักท่องเที่ยวในห่วงโซ่อุปทาน การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์แผนไทย กิจกรรมในห่วงโซ่อุปทาน ตัวแปรที่สำคัญที่ เช่น ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ด้านการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์แผนไทย (Lee & Falahat, 2019) เนื่องจากสถานการณ์ปัจจุบันโอกาสทางการตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์สมุนไพรจะมีอยู่มาก แต่ความท้าทายของผู้ประกอบการที่สำคัญ คือ ความน่าเชื่อถือของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ในแง่มุมต่างๆ โดยเฉพาะมาตรฐานการผลิต คุณภาพ ความปลอดภัย ดังนั้น การควบคุมการผลิตให้ได้คุณภาพและมาตรฐานเพียงพอที่จะสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคหรือซัพพลายเออร์ สำหรับตัวแปรที่สำคัญที่มีอิทธิพลสูงสุด คือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทรัพยากร มีสัญลักษณ์แจ้งข้อมูลให้นักท่องเที่ยวทราบ มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุหรือผู้พิการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Aliman et al. (2016) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อจุดหมายปลายทาง พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจกับการเยี่ยมชมเกาะ ภาพรวมของลังกาไวอยู่ในตำแหน่งที่เป็นปลายทางการท่องเที่ยวที่จะดึงดูดแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ดีสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านประสิทธิภาพด้านห่วงโซ่อุปทานเชิงท่องเที่ยว ตัวแปรที่สำคัญที่มีอิทธิพลสูงสุด คือ ด้านการบริการลูกค้า เช่น บุคลากรการแพทย์แผนไทยมีความรู้ ความสามารถในการทำงานและพัฒนางานแพทย์แผนไทยให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Debata et al. (2019) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ของการบริการในการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ พบว่า มิติการบริการมีอิทธิพลต่อการสร้างความภักดี ความเข้าใจที่เป็นธรรมชาติ การบริการสามารถช่วยด้านการดูแลสุขภาพเพื่อกำหนดกลยุทธ์ ปรับปรุงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ ด้านการบริการ ตัวแปรที่สำคัญที่มีอิทธิพลสูงสุด คือ ด้านสิ่งที่สามารถสัมผัสได้ สถานประกอบการมีความสะอาด ทันสมัย มีความพร้อมด้านการจัดสถานที่เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ (Mulyana & Ayuni, 2019) ด้านความได้เปรียบในการแข่งขัน ตัวแปรที่สำคัญที่มีอิทธิพลสูงสุด คือ ด้านคุณภาพ การเข้าถึงบริการของผู้มาใช้บริการ รวมทั้งการอำนวยความสะดวกในการเดินทาง การปรับปรุงและแก้ไขกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการเดินทางข้ามแดนของนักท่องเที่ยว และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้ความรู้ เผยแพร่ข้อมูลและอำนวยความสะดวกในการเดินทางแก่นักท่องเที่ยว (Liao et al., 2017)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3) นำเสนอรูปแบบการจัดการห่วงโซ่อุปทานสำหรับการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์แผนไทย การบริหารจัดการและการดำเนินการที่สอดคล้องกับหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนในสามมิติ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและด้านสิ่งแวดล้อม โดยสอดคล้องกับ (United Nations World Tourism Organization, 2004) แนวทางที่ 1 การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางสังคม ด้านแพทย์แผนไทย แนวทางที่ 2 การท่องเที่ยวเชิงกิจกรรมทางการแพทย์แผนไทย ความปกติถัดไป

“The Next Normal” เพื่อความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ แนวทางที่ 3 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านสมุนไพรรูปแบบยั่งยืน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (วสุพันธุ์ จันทร์ประสิทธิ์, 2562) ว่าด้วยแนวคิดภาพรวมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงกิจกรรมอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวเชิงกิจกรรมขนาดเล็ก การท่องเที่ยวเชิงกิจกรรม การคมนาคมอย่างยั่งยืนและแนวทางการจัดการมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นต้น เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ในด้านบวกมากที่สุดและเกิดผลกระทบด้านลบน้อยที่สุดในระยะยาวทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1.1 หน่วยงานภาครัฐ ควรเข้ามามีส่วนในการผลักดันการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์แผนไทย และการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรรูปแบบยั่งยืน โดยนำข้อมูลพืชสมุนไพรที่มีศักยภาพในการนำมาใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์แผนไทย ซึ่งประกอบด้วย ลักษณะ ประเภท สรรพคุณ และความโดดเด่นของทรัพยากรสมุนไพร, การประเมินศักยภาพทรัพยากรสมุนไพรที่มีความโดดเด่นและมีศักยภาพในเชิงการแข่งขันที่เชื่อมโยงกับทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทเดียวกันและแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อใช้ในธุรกิจท่องเที่ยวเชิงสุขภาพวิถีสมุนไพรรูปแบบยั่งยืน ไปกำหนดนโยบายในการพัฒนาให้เป็นเมืองสมุนไพร โดยร่วมมือกับภาคเอกชนและบูรณาการกับชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม

1.2 ความสนใจนักท่องเที่ยวประกอบกับศักยภาพความสามารถและทรัพยากรด้านสมุนไพรที่โดดเด่นอื่นๆ ภาคธุรกิจและชุมชนสามารถนำไปศึกษาต่อยอดและแปรรูปสมุนไพรออกจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว เพื่อสร้างการรับรู้การท่องเที่ยววิถีสมุนไพรรูปแบบยั่งยืน และดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวเชิงสุขภาพวิถีสมุนไพรรูปแบบยั่งยืนเพิ่มขึ้น

1.3 ชุมชนการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์แผนไทยควรปรับปรุงคุณภาพและมาตรฐานการบริการ การสร้างเรื่องเล่า (Story Telling) ให้กับผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยววิถีสมุนไพรรูปแบบยั่งยืน เพื่อเพิ่มความน่าสนใจของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพวิถีสมุนไพรรูปแบบยั่งยืน เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว

1.4 การท่องเที่ยวที่เป็นหน่วยงานภาครัฐ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานพัฒนาชุมชน สถาบันส่งเสริมวิชาชีพ สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬา รวมถึงหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์แผนไทย สามารถนำแนวทางในการจัดทำนโยบายเพื่อส่งเสริมและจัดการการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์แผนไทยและการเชื่อมโยงกับธุรกิจการท่องเที่ยววิถีสมุนไพรรูปแบบยั่งยืนไปบูรณาการกับหน่วยงาน เพื่อก่อให้เกิดผลในเชิงปฏิบัติ

1.5 ภาคธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์แผนไทยควรเพิ่มการเจาะตลาดกลุ่มนักท่องเที่ยวเฉพาะ เช่น นักท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา นักท่องเที่ยวที่ใช้ชีวิตแบบคนท้องถิ่น และ

นักท่องเที่ยวแบบกรีน เป็นต้น รวมถึงการรักษาส่วนแบ่งทางการตลาด ส่งเสริมการเดินทางซ้ำ รักษาความสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยว เพื่อติดตามความเคลื่อนไหวของการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์แผนไทยต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เพิ่มพื้นที่ในการศึกษาเพื่อค้นหาสมุนไพรที่มีศักยภาพ โดยการสำรวจสมุนไพรที่มีความโดดเด่นจากทุกจังหวัด และใช้เกณฑ์การประเมินศักยภาพและความโดดเด่นในการสำรวจรวมทั้งศึกษาคุณสมบัติของสมุนไพรโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบทางเคมี ฤทธิ์ทางเภสัชวิทยาของสมุนไพร และประเมินคุณภาพ ประสิทธิภาพและความปลอดภัยของสมุนไพรตามมาตรฐานสากล เพื่อนำไปพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่คุณภาพ มีอัตลักษณ์เฉพาะถิ่น มีศักยภาพทางการตลาด และสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว

2.2 เพิ่มการศึกษาพฤติกรรมและความต้องการด้านการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์แผนไทยของกลุ่มผู้สูงอายุหรือนักท่องเที่ยวต่างชาติ และควรมุ่งศึกษานักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มที่สนใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์แผนไทยหรือทางสมุนไพร ซึ่งสามารถเพิ่มช่องทางการในการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เช่น การสอบถามในระบบออนไลน์เพื่อเข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวมากขึ้น

2.3 ศึกษาเชิงลึกเพื่อนำมาจัดทำแผนการตลาด กลยุทธ์ และช่องทางการตลาด การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์แผนไทย ได้แก่ เรื่องของรสนิยม สไตล์การท่องเที่ยว การใช้จ่าย รูปแบบการเดินทาง ช่วงเวลาการเดินทาง ของแต่ละกลุ่ม

2.4 ศึกษาต่อยอดการกำหนดเส้นทางการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว แผนการตลาดและการสื่อสารการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์แผนไทยมาผนวกและเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่เป็นที่ยอมรับในแต่ละภาค เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและเป็นการสร้างการรับรู้ให้กับการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์แผนไทยอีกด้วย